

HABITAT - BIJDEHAND ©

*Een zitting bij de bestuursrechter:
Hoe gaat dat eigenlijk?*

Een zitting bij de bestuursrechter: hoe gaat dat eigenlijk?

Als partij zelf een zitting doen bij de bestuursrechter

Na het indienen van een (hoger) beroepschrift bij de rechtbank of een verzoek om een voorlopige voorziening bij de voorzieningenrechter wordt u uitgenodigd voor een zitting. In zaken waarin een besluit van de overheid wordt aangevochten (bestuursrecht), is het niet wettelijk verplicht om een advocaat mee te nemen die als gemachtigde namens u optreedt. In andere rechtsgebieden is dat soms wel verplicht.

Het indienen van een verzoek om een voorlopige voorziening moet altijd gekoppeld zijn aan een ingediend bezwaarschrift of beroepschrift en heeft als doel om te voorkomen dat een onomkeerbare situatie kan ontstaan tijdens de periode van behandeling van uw bezwaar – of beroepschrift. Uw bezwaarschrift of beroepschrift heeft dan immers niet veel zin meer. Denk bijvoorbeeld aan het kappen van een boom waartegen door u bezwaar is gemaakt of het tegengaan van geplande bebouwing. Informeer kosteloos bij ons over het wel of niet indienen van een dergelijk verzoek in een concreet geval.

Bij de uitnodiging voor een zitting ontvangt u meestal het verzoek om verhinderdata op te geven. Denkt u daarbij met name aan uw vakantieplanning. Zolang de zitting nog niet definitief is gepland, kunt u proberen bij de rechtbank de zittingsdatum te beïnvloeden. Maar geef zo mogelijk verhinderdata schriftelijk door aan de griffie van de rechtbank zodra ze bekend zijn. De contact- en adresgegevens staan in de ontvangstbevestiging.

De planning van een zitting in een procedure van een verzoek om een voorlopige voorziening is moeilijk te voorspellen. Omdat meestal sprake is van een bepaalde mate van – door u gestelde – spoed, verwacht de voorzieningenrechter bij de rechtbank dat u zich flexibel opstelt bij de zittingsplanning. U krijgt dus niet altijd de gelegenheid om wensen voor de planning kenbaar te maken of gehonoreerd te krijgen.

Planning van de zitting

Een zitting in een beroepsprocedure wordt meestal gepland op een termijn van ongeveer zes tot acht maanden na het indienen van het beroepschrift. De behandeling van een verzoek om een voorlopige voorziening bij een ingediend bezwaar - of beroepschrift wordt meestal veel sneller gepland, afhankelijk van de gebleken spoedeisendheid en de belangen die spelen.

Een zitting bij de bestuursrechter: hoe gaat dat eigenlijk?

Vorbereiding van de zitting

Het doel van een hoorzitting aan de zijde van de rechtbank is het krijgen van antwoorden op gerezen vragen in uw dossier. Het gaat dan om feitelijkheden waarmee de rechter uw dossier juridisch kan beoordelen. Voor u als eisende partij is er voldoende gelegenheid om uw bezwaren en pijnpunten toe te lichten en te reageren op wat andere partijen in uw dossier ter zitting naar voren brengen.

De rechter heeft uw dossier bestudeerd. Anders dan voorheen, is het bij de rechtbank niet meer gebruikelijk om een uitgebreide inleiding te houden, aan de hand van een pleitnotitie. Dit wordt meestal alleen nog gedaan wanneer tussen het moment van indienen van een beroepschrift en de zitting nieuwe informatie of stukken beschikbaar zijn gekomen of wanneer sprake is van een ingewikkelde zaak. Maar ook dan verdient het nadrukkelijk aanbeveling om voorafgaand aan de zitting al een schriftelijke reactie of aanvulling - al dan niet met bijlagen - na te sturen. Alle betrokkenen kunnen zich dan goed voorbereiden op de zitting.

Uiterlijk op de elfde dag voor de dag van de zitting moet een dergelijk schrijven door de rechtbank ontvangen zijn. De rechtbank werkt nog met een fax, zodat het schriftelijk stuk nog op de elfde dag kan worden gefaxt. Natuurlijk is het beter om reacties zo snel mogelijk na te sturen en niet tot het laatste moment te wachten, dat voorkomt gedoe bij de zitting.

Bij een voorlopige voorziening kunnen tot en met de tweede dag voor de zittingsdag nog stukken door de rechtbank worden ontvangen. Lukt dit allemaal niet dan

zal de rechtbank kritisch aan u vragen waarom u te laat was met het nazenden en besluiten om de nadere stukken wel of niet in het dossier op te nemen. Soms is daar een goede reden voor. Uw wederpartij reageert bij het indienen van stukken vlak voor een zitting meestal ook kritisch, want er moet immers voldoende tijd zijn om goed te kunnen reageren op het nieuwe materiaal in het dossier. Ook u moet zelf daaromtrent kritisch zijn als andere partijen te laat stukken nazenden, waardoor u onvoldoende tijd heeft om zorgvuldig te reageren.

Overdenk wat uw belangrijkste pijnpunten zijn, de rechter zal u daarop bevragen. Als zaken naar uw gevoel schriftelijk nog niet voldoende benoemd zijn, dan blijft het mogelijk om een pleitnotitie te gebruiken bij de zitting. Als u een pleitnotitie opstelt en op enig moment ter zitting mag voordragen, dan dient u voldoende kopieën mee te nemen voor de rechters, de wederpartij (overheid) en eventueel derden-belangheden (bijvoorbeeld; vergunninghouder). Vuistregel: 8 kopieën. Zorg dat u zo kort en bondig mogelijk de benodigde punten bespreekt, zonder het beroepschrift te herhalen.

Omdat er vaak geruime tijd gepasseerd is tussen het indienen van een beroepschrift en de zitting, zult u er verstandig aan doen zich opnieuw in te lezen en voor te bereiden, zodat u vragen van de rechter goed en helder kunt beantwoorden. De rechter zal u met name bevragen op de feiten en de concrete problemen die spelen, dus de inhoudelijke casus. U kunt zo nodig toelichting geven aan de hand van kaarten, tekeningen en fotomateriaal.

Een zitting bij de bestuursrechter: hoe gaat dat eigenlijk?

Wie komt u tegen bij de zitting

De rechter bepaalt ter zitting of u meegebracht materiaal mag laten zien en mag gebruiken. Het is daarom heel verstandig om aanvullend materiaal voorafgaand aan de zitting toe te sturen aan de rechtbank, als aanvulling van het beroepschrift. U kunt vervolgens tijdens de zitting bij uw inbreng verwijzen naar deze nagezonden stukken. In dat geval zit het materiaal tijdig in het dossier en ontstaan er tijdens de zitting geen discussies over het wel of niet (alsnog) toelaten of gebruiken van nieuw materiaal. Het gebruik van videobeelden wordt alleen in zeer uitzonderlijke gevallen toegelaten.

Wanneer u bent gearriveerd bij de rechtbank dient u bij de bodebalie melden dat u aanwezig bent. Er zal een vertegenwoordiger van de overheid aanwezig zijn die het besluit heeft genomen en waartegen u beroep heeft ingesteld. Afhankelijk van de zaak neemt deze ambtenaar een advocaat of andere ambtenaren en deskundigen mee. Ook kunnen derden-belanghebbenden aanwezig zijn, bijvoorbeeld de aanvrager van een vergunning die door u wordt bestreden. Deze partijen kunnen ook een advocaat meesturen en/of eigen deskundigen meegenomen hebben. Weest u ook voorbereid op een contact met de pers. Regelmatig is een rechtbankjournalist aanwezig die na de zitting aan u vragen stelt over de zaak. Een zitting bij de bestuursrechter is openbaar. Er kan dus ook publiek aanwezig zijn. Neemt u zelf anderen mee, laat hen plaatsnemen aan de zijde van de zaal waar u een plaats heeft gekregen.

Als u een deskundige meeneemt naar de zitting, dan dient dit ook tijdig te worden gemeld aan de rechtbank. Zie hiervoor de tekst van de uitnodiging voor de zitting.

Zorg dat u de reis naar de rechtbank zodanig plant dat u minimaal 30 minuten voor de aangegeven aanvangstijd voor de zitting bij de rechtbank arriveert. Zo kunt u normaliter op een rustige manier aan de zitting beginnen.

Een zitting bij de bestuursrechter: hoe gaat dat eigenlijk?

Tijdens de zitting

De bode zal u bij de ingang van de zittingszaal oproepen voor de aanvang van de zitting. Wanneer u in de zittingszaal komt, treft u daar de rechter(s) en een griffier. Het is niet gebruikelijk dat u de leden van de rechtbank een hand geeft wanneer u binnenkomt of vertrekt.

Uw dossier zal worden behandeld door een enkelvoudige - of een meervoudige kamer. In het eerste geval betekent het dat er één rechter in de zaal aanwezig is die uw zaak behandelt en in het tweede geval zijn drie rechters aanwezig. Bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State heten de rechters officieel “staatsraden”. De rechter wordt aangesproken met voorzitter of meneer of mevrouw de rechter. De rechter aanspreken met “edelachtbare” raakt steeds meer in onbruik.

Wanneer er een meervoudige kamer is, is de middelste rechter de voorzitter. Deze rechter leidt de zitting. Bij binnenkomst zal de voorzitter zeggen waar u plaats kunt

nemen en zal gecontroleerd worden wie aanwezig zijn. De communicatie loopt altijd via de voorzitter.

De voorzitter geeft partijen het woord. U communiceert ook steeds via de voorzitter, dus in beginsel nooit rechtstreeks met uw wederpartij. Zo worden onderlinge discussies en emoties voorkomen en blijft de behandeling gericht op het goed informeren van de rechter. Heeft u zelf één of meer mensen meegenomen, dan is het tijdens de zitting erg storend en niet gebruikelijk dat u met hen overlegt. Werk eventueel stilletjes met het uitwisselen van briefjes.

De voorzitter opent de zitting. Bij de opening vertelt de voorzitter welke werkwijze tijdens de zitting wordt gehanteerd, dus wanneer er vragen gesteld worden door de rechter en wanneer welke partij de gelegenheid krijgt om zijn/haar standpunten naar voren te brengen of om te reageren op de wederpartij. De rechter organiseert meestal een informele, vriendelijke sfeer en zal de verschillende onderwerpen op een gestructureerde manier behandelen. Tijdens de zitting richten de partijen in beginsel niet het woord tot elkaar. Het doel van de zitting is het informeren van de rechtbank. Er wordt niet tussen partijen gediscussieerd.

De actuele werkwijze van de rechtbank is dat er in de eerste ronde van de zitting direct vragen door de rechter worden gesteld. Maar het kan ook gebeuren dat u eerst een paar minuten de gelegenheid krijgt om uw beroepschrift nog even in te leiden met de belangrijkste pijnpunten. Dit kunt u dan eventueel doen met behulp van een korte pleitnotitie.

Een zitting bij de bestuursrechter: hoe gaat dat eigenlijk?

Na de hele behandeling krijgt elke partij in een laatste ronde nog een laatste woord, dit heet “de tweede termijn”. Als het allemaal goed is gegaan tijdens de zitting, dan zult u het gevoel hebben dat u alles heeft kunnen zeggen en heeft kunnen toelichten wat voor u van belang is. Heeft u dit gevoel dan bedankt u voor de tweede termijn. Is er toch nog wat te melden dan kunt u gebruik maken van deze ronde, maar zonder in herhaling te vervallen.

Het voordragen van een pleitnotitie is op enig moment mogelijk, maar het wordt niet gewaardeerd als u daarmee in herhaling valt.

Het is erg belangrijk dat u de vragen van de rechter goed heeft begrepen. Als u een vraag niet helemaal begrijpt, dan kunt u vragen om uitleg. De rechter is dit gewend. Wanneer u de vraag helder heeft, probeert u zo kort en bondig mogelijk antwoord te geven. Het is ook niet vreemd wanneer u aan de rechter vraagt of uw antwoord voldoende is. Wanneer u gaat uitweiden, vertroebelt dat het beeld van de zaak.

Na de zitting

Tenzij emoties hoog zijn opgelopen, is het meestal gebruikelijk om direct na de zitting netjes afscheid te nemen van de andere partijen in uw dossier.

Het moment direct na de zitting kan mogelijk ook nog positief worden benut om met de ambtenaar of een andere partij in het dossier nadere werkafspraken te maken of te zoeken naar (nader uit te werken) oplossingen.

Hoewel in de meeste gevallen niet gebruikelijk, kunt u een proces-verbaal van de zitting opvragen. Dit is een kort verslag van wat er ter zitting is gezegd. Soms verzoekt de rechter u om een reden waarom u het proces-verbaal opvraagt.

Een zitting bij de bestuursrechter: hoe gaat dat eigenlijk?

Bij een verzoek om een voorlopige voorziening doet de rechter zo spoedig mogelijk uitspraak. Dat kan zelfs ter zitting gebeuren of na een korte schorsing, maar meestal ontvangt u de uitspraak binnen enkele dagen - schriftelijk of mondeling -. De reguliere termijn is uiterlijk 14 dagen na de zitting. De uitspraak na de zitting over het ingediende (hoger) beroep bedraagt zes weken. De rechter kan wel de termijn om uitspraak te doen verlengen, meestal met zes weken. Dit komt regelmatig voor.

Handige tips

Op de homepage (onderaan) van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State www.raadvanstate.nl kan aan de hand van het dossiernummer een email-service worden geactiveerd. U ontvangt in dat geval op de maandag voor de datum van de uitspraak (woensdag daaropvolgend) een email dat de uitspraak aanstaande is. Ook kunt u zien welke staatsraden uw zaak behandelen.

Meer informatie over rechtspraak en uitspraken in Nederland kunt u vinden op de website:

www.rechtspraak.nl.

Een juridische begrippenlijst is beschikbaar op de website:

www.rechtspraak.nl/Recht-In-Nederland/JuridischeBegrippenlijst/Pages/default.aspx

Rechtbanken, Afdeling bestuursrechtspraak, College van beroep voor het bedrijfsleven, enz.